

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere care pond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Argumentele Blăsenilor.

„Di-i mamă gușată,
până când nu ți-a dîs.”

I.

În n-rul nostru 93 am reprodus un articol publicat în n-rul 37 al „Unirei” din Blaș, asupra căruia ne-am rezervat a reveni.

Fiind acum tipărit procesul verbal al adunării generale din Mediaș a „Asociațiunei”, și în acela publicate în mod autentic numele votanților în chestiunea „Casei naționale”, care a dat ansă la campania pornită de elementele dela „Unirea” contra propunerilor comitetului central al „Asociațiunei”, nume, de care aveam trebuință la reflexiunile noastre, venim a ne achita de promisiunea făcută.

Este ideea de a înființa aici în Sibiu o „Casă națională” în scopurile indicate în propunerea comitetului, sulevată în „Transilvania”, a fost întîmpinată cu însuflețire de toate diarele române, și numai în prețma adunării generale din Mediaș au pornit o campanie fanatică contra ei elementele grupate în jurul „Unirei”, punând chestiunea pe tapet mai întîiu în adunarea generală a despărțământului, care a luat poziție contra „Casei naționale”, îndrumând și pe delegații săi, ca în adunarea generală din Mediaș să voteze contra ei, apoi prin articole foarte transparente în „Unirea”, din cari fie-care om, care cunoșce elementele al căror organ este „Unirea”, ușor putea pricepe: care este adevărata durere a lor?

Er aceea nu este ceea-ce deplânge vătavirile sale: literatură și cultură, întreg poporul românesc, ci este: păcatul strămoșesc al „Asociațiunei”, și anume: că la înființarea ei, partea leului a avut-o Șaguna, metropolitul „neuniților”, că sediul comitetului totodată și sediul metropolitului „neuniților” și ca atare nu pôte fi considerat de pepineria „sfintei uniri” cum ar fi pentru exemplu sediul „Unirei”.

Prin urmare: ori-cari aședniinte naționale cu sediul în Sibiu, sunt expuse a nu fi destul de inspirate de doctrinele „singur mântuitorei” bisericii catolice, ci trebuie considerate de instituțiuni naționale „exploatate spre scopuri confesionale”, de „căpătuială și în articolul „Unirei”, er acea confesiune, în Sibiu, firesce n’ar putea fi alta de cât cea „neunită”.

Apoi decăt așa, mai bine nimica. Nici chiar ofertul „Albinei” de 20,000 fl., pentru întemeierea unui internat de băieți nu-i trebuie „Unirei” dacă este ca acela să se înființeze în Sibiu, pentru-că nici în acela nu se vor cresce copii în spirit destul de catolic, și verosimil se vor „căpătui” mai mulți „neuniți” decăt uniți.

Pentru Cluș, seu chiar pentru Blaș, ar primi „Unirea” și dl Dr. Bunea cu mulțămîtă marinosul ofert, dar pentru Sibiu la nici un cas.

Într’un articol anterior scris tot în această materie, în care de asemenea dicea, că numai din interese locale se intenționează înființarea casei naționale, se expectora „Unirea” că, dacă-i trebuie publicului român din Sibiu instituțiuni naționale, să și le procure din puterile sale, cum și le-au procurat Românii din Blaș, Năsăud, și Brașov. Între parentese observăm, că „Unirea” a rămas datoră cu documentarea acestei frase, er noi ca neinițiați în afa-cerile interne ale greco-catolicilor, nu cunoșcem nici un aședniint, care l’ar fi înființat publicul din Blaș și din Năsăud, episcopii pe cele din Blaș le-au înființat episcopii și metropoliții greco-catolici, din prisosul venetilor sigure ce le-au avut din dotațiunea primită dela Corónă, resp. din averea catolicilor, er cele din Năsăud sunt înființate din mijlocele fondurilor gră-nităresci, și numai cele din Brașov sunt întemeiate din averea privată a publicului ortodox și în special a comercianților ortodoci din localitate.

În numele publicului român deci, din greco-catolicul oraș Blaș, nu pôte face „Unirea” nici o imputare în astă materie, măierenilor și puținii inteligențe din orașul săsesc Sibiu. Din contra fapt este, că inteligența din Sibiu a premers cu exemple bune, și a dat impuls la multe instituțiuni și lucruri de mare însemnătate din punct de vedere național, înființate mai târziu și în Blaș și în alte locuri.

Dar să ne reîntorcem la obiect.

„Unirea” a creșut, că merge pe sigur, când a forțat lupta la Mediaș. Pentru-că adunările generale ale „Asociațiunei” le cercetază mai cu semă cei din vecinătate, er împrejurimea Mediașului aparține în preponderantă majoritate zonei Blașului.

Și în astă privință calculul nu era greșit, pentru-că dacă luăm drept măsură în adunarea generală din Mediaș, la aceea au participat după confesiune: 49 gr. catolici și numai 32 orthodoxi.

Armata „Unirei” era bine disciplinată, aplauda frenetic toate frasele sfôrătoare ale căpitanului Dr. Bunea, er acesta făia fără cruțare în drépta și în stînga și cu toate acestea a invins numai în o cestiune secundară, dar și în aceea numai cu voturi necontrolate, și cu ajutorul președintelui, carele după o luptă crâncenă internă a adus sacrificiul a se desavua pe sine însuși ca președinte al comitetului, dirimând pentru propunerea elastică a drului Bunea, resp. a Blăsenilor, între cari trăesce. — În chestiunea principală însă, în chestiunea „Casei naționale” a perdut lupta. Și a perdut-o după convingerea noastră, nu pentru-că greco-catolicii n’ar respecta Blașul, dar mai virtos a perdut-o, pentru-că argumentele blăsenilor nu erau demne de o cauză mare națională, ci erau efluxul unui orb fanaticism confesional, care nu are loc în adunările „Asociațiunei”.

Batuți cei dela „Unirea” chiar prin greco-catolici, — referentul a fost dl Dr. Ilie Dăianu, — în o cestiune pe care ei o pusese pe teren confesional, vin acum, și după desastrul din Mediaș, punându-se pe un pedestal înalt pur național, ei fac imputări sibienilor, că și în chestiunea această vénéză numai

interese confesionale, se înțelege „neunite”.

Să examinăm faptele, și apoi judece lumea, cine a pus cestiunea pe teren confesional? Sibiiul seu Blașul?

Ideia „casei naționale” s’a născut în sinul comisiunei exmise de comitetul central, pentru ca să facă propuneri cu privire la rentabilitatea casei cumpărate dela vėduva Weindl în imediată vecinătate cu casa vechie a Asociațiunei. Membrii comisiunei au fost Iosif St. Șuluț, Onoriu Tilea și Dr. Corn. Diaconovich gr.-catolici, P. Cosma și Dr. A. Brote, gr. or. Propunerea s’a primit cu unanimitate.

Tot asemenea s’a primit și în comitetul central, în care este observată paritatea confesională chiar și la membrii suplenți.

În Sibiu deci confesionalitatea „neunită” tot se fi încercat nu s’ar fi putut valida.

Să mergem la Mediaș.

Cestiunea s’a pertractat din toate punctele de vedere în comisiunea specială, compusă din membrii Dr. Dăian Dr. Isidor Marcu, V. Zehan gr.-catolici. N. Ivan, N. Măneguț, Tisu și Pa-țița gr.-or.

Intre acestia din Sibiu au fost numai doi: Dr. Dăian și Ivan. Deci paritate și aci.

Comisiunea, ca nucumva fondurile existente ale „Asociațiunei”, se pôte deveni nefructifere investindu-se în casa națională, mai virtos ca să satisfacă și pe cei dela „Unirea” și pe cei dela „Gazeta Transilvaniei”, — din propunerile comitetului central a eliminat punctul privitor la eventuala investire a unor fonduri în casa națională, și cu toate voturile afară de al lui Dr. Marcu a primit o propunere pentru a ales pe Dr. Dăianu, teolog gr.-catolic.

Acest act încă credem, că nu pôte trece de un act al „neuniților” din Sibiu.

Cu toate că argumentul cel mai puternic ai „Unirei” devenise fără substat în propunerile comisiunei, fără șul n’a desarmat, ci d-nul Dr. Bunea a combătut și propunerile comisiunei cu un fanaticism, care a pus în uimire chiar și pe unii din amicii sei personali.

A urmat votarea nominală asupra contrapropunerii lui Dr. Bunea.

S’a enunciat, că dacă contrapropunerea lui Dr. Bunea nu se va primi, se va considera de primită propunerea comisiunei.

Au votat:

Pro:

C. A. Domșa, preot în Blaș; Dr. A. Bunea, secretariu consistorial în Blaș; Ioan German, profesor gimn. în Blaș; Iacob Macaveiu, protopop în Dicio-Sân Martin; Dr. Victor Smigelsky, profesor seminarial în Blaș; Dr. Vasile Hossu, profesor seminarial în Blaș; Gavril Precup, profesor gimnasial în Blaș; Simeon Căluțiu, avocat în D. S. Martin; Dr. Isidor Marcu profesor seminarial în Blaș; Basiliu Rațiu, vicar în Făgăraș; Ștefan Cămpian, protopop în Ibașfalău; Valeriu Suciu, profesor în Blaș; Eugen Bian, proprietar în Făget; Ștefan Pop, vice-notar consistorial în Blaș; Nicolau Popescu, profesor gimnasial în Blaș; Dr. Iacob

Radu, profesor seminarial în Blaș; Laurențiu Pascu, funcționar consistorial în Blaș; Miron Dascăl, preot în Cetatea de Baltă; Iosif Lita, preot în Ielod; Ioan Rațiu, profesor în Blaș; Silvestru Nestor, profesor gimnasial în Blaș; Ioan Moldovan, protopop în Mediaș, Iuniu Brut Micu, cancelist consistorial în Blaș; George Ordace, proprietar în Blaș; Ioan Negruțiu, profesor preparand în Blaș; Victor Muntean, adjunct inginer în Mediaș; Ioan Pop-Reteganul, învățator pens. în Reteag; Vasile Hossu, protopop în M. Oșorheiu; Dr. Alexandru Codarcea, medic în Blaș; Vasile Sofron Stan, contabil în Blaș; Vasile Stoian, preot în Ațel; Teodor Văndor*, prefect la internatul „Văncean” în Blaș; Vasile Smigelsky, preot în Sâncel; Ioan Fodor, profesor gimnasial în Blaș. — În total 34 voturi.

Contra:

George Pop de Băsesci, proprietar în Băsesci, Ioan Simionas, președintele sedrii orfanale în Deva; Ioan Papiu, protopop în Sibiu; Dr. Ilie Dăianu, publicist în Sibiu; Atanasie, Cimponeriu, jude de tablă pens. în Budapesta; Nicolau Manegut, protopop în Mureș-Oșorheiu; Zacharia Boiu, asesor consistorial în Sibiu; Maria Cosma, soție de director de bancă în Sibiu; Eugenia Vecerde, soție de avocat în Sibiu; Parteniu Cosma, director de bancă în Sibiu; Nicolau Ivan, asesor consistorial în Sibiu; Onoriu Tilea, inginer în Sibiu; Nicolau Gărou, avocat în Zernești; Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc în Sibiu; Demetriu Moldovan, protopop în Sighișora; Dr. Vasile Bologa, profesor în Sibiu; Dr. Liviu Leményi, referent școlar în Sibiu; Dr. Nicolau Vecerde, avocat în Sibiu; Nicolau Todoran, protopop în Cetatea de Baltă; Nicolau Hențiu, notar în Seliște; Romul Mircea, protopop în Mediaș; Iuliu Bardosy, inspector regesc de școle pens. în Sibiu; Anton Pop, proprietar în Bucerdea vinosă; Nicolau Bobeș, secretar de bancă în Cluș; Ioan Baptist Boiu, profesor gimn. în Brașov; Cornel Aiser, funcționar de bancă în Sibiu; Vasile Zehan, avocat în D. S. Martin; Constantin Costin, profesor gimn. în Brad; Dr. Ștefan Morariu, avocat în Cluș; Petru Tisu, avocat în Panciova; Avram Acilinescu, notar în Galeș; Nicolau Docter, preot în Hașfalău; Zacharia Ganea, preot în Ferihaz; Dr. Corneliu Diaconovich, secretar de bancă în Sibiu; Valeriu Milea, notariu în Tilișca; Pompiliu Piso, proprietar în Săcărîmb; Dr. Iuliu Grecu, medic în Rășinari; Dr. George Miclea, avocat în Alibunar; Nicolau Togan, preot în Sibiu; Ioan Neagoe, preot în Panciova; Ioan Popa, avocat în Sibiu; Dionisiu Roman, cand. de adv. în Mediaș; Dr. Emanuil Elefterescu, medic din Maier; Filon Necșa, învățator în Mediaș; Dr. Ioan David, cand. de adv. în Abrud. — În total 45 voturi.

S’au abținut dela votare membrii: Gregoriu Maior, publicist în Brașov și Dr. Nicolau Șerban, deputat dietal din Voila.

Au votat deci pentru Dr. Bunea resp. contra înființării casei naționale

*) Pe acest domn înzădar l’am cercat între membrii Asociațiunei, căci nu l’am găsit.

și internatul de băieți din Sibiu 27 funcționari bisericești, preoți, profesori etc. și 7 civili toți greco-catolici, 18 preoți și 3 civili din Blaș, 9 preoți și 4 civili din alte comune.

Contra Bunea, resp. pentru casa națională și internat, au votat 12 preoți și 33 civili.

Intre aceștia: din Sibiu 5 preoți (între ei unul gr.-cat.) și 12 laici, 12 din alte localități 7 preoți și 21 laici.

După confesiune din Sibiu: 12 gr.-or. și 5 gr.-cat.; din alte localități 20 gr.-or. și 8 gr.-cat. Total 32 gr.-or. și 13 gr.-catolici.

Să judece acum lumea nepreocupată: cine a pus cestiunea pe teren confesional: Sibiuul, neunit, cu care au votat și 13 uniți, sau „Unirea”, resp. Blașul, care și-a pus în lucrare tot aparatul bisericesc, și a luptat cu astfel de argumente, de care s’au sfîșit 13 inși din cei mai adicți, dar totodată independenți, fi ai bisericii gr.-catolice?

Va presupune „Unirea”, că preotul Togan, apoi Dr. Dăian, Bardoși, Tilea, George Pop de Băsești, Dr. Diaconovich, Zehan etc. toți uniți zeloși, ar fi votat pentru propunerea comisiei, dacă aceea ar fi fost de caracter confesional, neunit?

Asta nu o credem. Dar vorba copilului: „Dă-i mamă gușată până când nu ți-a dis”.

Sânțirea bisericii din Drăguș.

— Raport special. —

Luni, în ziua născuturii Născătoarei de Dumnezeu, a îndeplinit Excelența Sa I. P. S. nostru arhiepiscop și metropolit Miron Romanul una din cele mai cardinale datorințe arhieresci, pastorale, săvîrșind în comuna Drăguș, protopresbiteratul Avrigului, actul sînțirii noului edificiu bisericesc.

De ani de zile a contribuit harnicul nostru popor din numita comună cu denarul său la crearea unui fond pentru zidirea unei biserici nouă, cedând și partea considerabilă, ce-i competea din dreptul cărmăritului și din alte venituri comune. În anii trecuți a ajuns fondul la suma recerută, edificarea s’a început sub conducerea întreprinzătorului Ștefan Năgo și în zilele acestea s’a terminat, încât s’a putut preda santei sale destinațiuni.

În scopul acesta Excelența Sa a plecat din Sibiu Duminecă la orele 2 d. a. cu trenul spre Făgăraș, însoțit de o suită mai numeroasă, constatătoare din P. O. d-ni: Ioan Papiu și Mateiu Voilean, protopresbiteri, Dr. Remus Roșca, presbiter, director seminarial; Isaia Popa, parohi în Ocna-Sibiului; Demetriu Câmpăan, arhivar consist. și Mihail Căndrea, diaconi; Dr. Elia Cristea, secretar; Ioan Mihai, expeditor consist. și Teodor Orlea, cleric absolut și cancelist consistorial, la cari s’au atașat și alți onorațorii din Sibiu.

Ajunși la stațiunea din Tâlmăci, Excel. Sa a fost plăcut surprins prin omagiile ce i le-au făcut reprezentanța, atât parochială cât și comunală, din frumoasa comună Boița. Aceste n’au întrelăsat ocaziunea de a trece prin marginile hotarului lor și a se prezenta înaintea capului bisericii, careia aparțin. Tinerul presbiter Ioan Druhora, capelan în Boița, a condus aceste reprezentanțe asigurând pe Excel. Sa, că poporul din Boița se simte fericit a-l pute și numai în treacăt asigura de neclătita, puternica și probata alipire către biserică și către valorosul ei conducător și stăpân. Căldura simțimentelor descoperite și farmecul aleselor cuvinte predate de tinerul păstor cu verve au înduplecat pe I. P. S. arhiepiscop să promită în răspunsul său poporului din Boița, că — permițându-i împregiurările — va căuta să afle un timp potrivit, ca să cerceteze în persoană comuna Boița, care totdeauna a mers înainte în calea spre progres și a excelat mai ales prin dragostea către ortodoxismul credinței lor.

După aceste, sărutând preotul, notariul comunal dl. Indrieș și membrii mai bătrâni mâna Excel. Sale, trenul s’a pus în mișcare spre valea Oltului, marginată mai ales în partea dreaptă de munți înalți și romantici.

La stațiunea dela Sebeș aștepta o mulțime mare de popor din comunele învecinate sosirea arhierului său. În fruntea mulțimei sta preoții: Dragomir din Porcești, Toma Doican, capelan în Sebeș. Scurtîmna timpului nu a permis preoțimei prezente a-și descoperi omagiile prin cuvinte mai lungi. Presbiterul Doican a pofit în scurte cuvinte Excel. Sale călătorie norocoasă și reîntorcere sănătoasă dela importantul act al sînțirii bisericii din Drăguș. Puternicele strigări de „să trăască” și privirile pline de respect, și evlavie, ațintite continuu spre persoana arhierului, erau o grăitoare tălmăcire a sentimentelor, ce le nutrește acest popor. Punându-se trenul în mișcare, aplauzele deveniau asurzitoare, și fetițele din popor se grăbeau a arunca buchete de flori în cupeul, unde se afla Excelența Sa cu suita.

O și mai impunătoare afluență de popor aștepta sosirea înaltului oșpe la comuna Avrig, centrul protopresbiteratului și sediul șefului tractual. Aci înțrîga comună, mic cu mare, tiner cu bătrân, erau prezenți în sărbătorești vestimente. Parochul Vasiliu Maxim din Avrig a ținut Excel. Sale o alocuțiune mai lungă, accentuând, că este o fericire pentru biserică și neamul nostru, că în aceste timpuri critice și grele, avem un conducător atât de probat și plin de tact. Dorește Excel. Sale viață lungă, spre a nu ne lipsi încă multă ani de liniscea sufletescă, că naia bisericii are un cărmăciul dextru și înțelept.

Înalt Preasfinția Sa răspunzând a mulțamit marei mulțimi pentru atențiunea dată și binecuvîntându-o i-a pus la inimă interesul pentru biserică și pentru școala ortodoxă-română, căci făcînd poporul în aceste direcțiuni posibilul, sarcina i-se ușurează și progresul nostru al tuturor este mai accelerat în mersul său. — Terminate acestea, Excel. Sa s’a întreprins puțin cu veteranul paroh din Avrig Mihail Căndrea, tatăl presbiterului.

Tot atât de căldurosă primire s’a făcut iubitelui nostru metropolit la gara Porumbacul-inferior. Aci era adunat poporul din comunele Porumbacul-inferior, superior apusan și superior-răsăritean, Sărata, Glămboca, Săcădate și Colun. În fruntea numeroșei afluențe de popor erau presbiterii: Ioan și Dumitru Măndea din Porumbacul inf., Constantin Prie din Săcădate, Ioan Crăciun din Glămboca, Ioan Lupea din Sărata și Nicolai Solomon din Porumbacul-sup-răs., Capelanul D. Măndea. Părintele D. Măndea, după ce dă expresiune bucuriei, ce a cauzat-o poporului vestea înaltei vizite și fiescilor sale iubiri către preabunul arhierpastor, îndreptă către Excelența Sa ferbînta rugare, ca reîntorcîndu-se din obositoarea călătorie și după trecerea sedințelor consistoriului metropolitan și ale congresului național-bisericesc, ce-i stau înainte, să se îndure grațios a cerceta și comuna Porumbacul-inferior, unde asemenea o nouă biserică așteaptă darul și binecuvîntarea arhierescă.

Poporul credincios cu dragoste fiescă și încredere neterminată i-L așteptă în mijlocul său. La aceste descoperi Excel. Sa, că cunoșce dorința poporului din numita comună și are speranța, că o va și îndeplini; D-șu numai să-i dea sănătate și împregiurările să permită a afla un termen corespunzător pentru importantul act al sînțirii unei biserici. Nesfîrșitele sunete de „să trăască” au acoperit cuvintele și binecuvîntarea arhieriscopescă, ce la plecare li s’a împărțit.

(Va urma.)

Inmormîntarea lui Nicolae Popovici.

Rămășițele pămîntești ale vecinic neuitatului Nichi Popovici au fost așezate la odihnă vecinică Marți după prânz, în chip demn de regretatul defunct.

Alaltaieri la 4 ore după prânz capela dela casa de alienați și jurul ei era plin de lume din societatea românească din loc, venită să dea cu lacrimi în ochi ultimul onor tuturor iubitelui Nichi Popovici. În capela fioroasă căsi de sănătate pe un catafalc simplu era întins trupul uscat al artistului de odinioară. Lângă cadavrul rece, stătea frîntă de durere și de chinurile anilor de singurătate, cu ochii storși de lacrimi se tînguia.

Catafalcul a fost împodobit cu 7 cununii cu următoarele inscripții pe fundele lor:

„Neuitatului nostru soț și tată — Miți, Lelia, Măriora”. „Iubitului amic și coleg — George Dima.” „Neuitatului coleg N. Popovici — corpul profesoral dela școale Medii gr.-or. române din Brașov.” „Neuitatului său dirigent Nicolae Popovici — Reuniunea rom. de cîntări din Brașov.” „Valorosului artist — Reuniunea rom. de muzică din Sibiu.” „Iubitului profesor și dirigent al corului — Ștudenții școalelor române din Brașov.” „Iubitului meu profesor” — Nicolae Danielopol.

Făcîndu-se obicinuita slujbă bisericescă, prin preoții: Ioan Papiu, protopresbiter, Mateiu Voilean, protopresb. asesor cons., parochii: Isaia Popa, G. Bobeș și diaconul Ioan Popovici, profesor al școlei civile a Asociațiunii, — cociugul fu transportat pe carul mortal. S’a format apoi un imponent cortegiu în următorul chip: În frunte un lung șir de elevi ai seminarului Andreian, urmau apoi: capela orășenescă, corul seminarial sub conducerea d-lui D. Cunțanu, preoții slugitori, carul mortal, pe lângă care pășeau 6 studenți dela școale rom. din Brașov, urma: jalmica soție a decedatului, condusă de colegul în artă și intimul amic al lui Nichi Popovici, G. Dima; membri din consistoriul arhiericesc, reprezentanții corpului prof. dela școalele noastre din Brașov: Dr. V. Branice, N. Bogdan și Dr. I. Bunea, corpul prof. seminarial și cel al școlei civile de fete a „Asociațiunii”, comitetul „Reun. rom. de muzică, numeroși membrii din societatea română sibiană și un lung șir de dame cu lacrimi în ochi.

Cortegiul s’a pus în mișcare spre cimiterul dela biserică din Strada-lungă. Timpul era trist ca și inimile celor ce acum dedeau cel din urmă tribut de recunoștință celui ce prin o muncă plină de entuziasm și-a dobîndit nemurirea.

Ajuns la cimiter, cortegiul s’a oprit și cociugul a fost transportat de cei șese studenți, și așezat asupra lăcașului strîmt, unde va odihni vecinica odihnă regretatului Nichi.

Aci s’a făcut prohodul obicinuit între suspinele întristaților asistenți.

După terminarea prohodului, asesorul consistorial, dl. Mateiu Voilean, des întreprins de lacrimi a rostit un pătrunzător panegiric (în numărul viitor).

În numele colegilor dela școale din Brașov ai defunctului, a rostit dl. profesor Dr. Valeriu Branice, următorul

Discurs funebru:

Ajuns a călătorul la capătul pelerinajului său pămîntean. Porțile vremelnicești recad și părțile eternești în eternitate se reîntorc.

Ce este al pămîntului se redă pămîntului, și ceea ce din vecie este, în vecie reîntre.

Stăm în fața înfiorătoare majestăți a morții, înfiorătoare, căci e nepătrunsă de mîrginita noastră minte, și înfiorătoare, căci ne desface în mod crud și fără compensație de palpărită caldă ale inimei, cari credeam că sunt pentru totdeauna indisolubil legate de fibrele sufletului nostru, cu cari atât de intim ne am unit și contopit, încât înnoiați sub prima lovitură a neașteptatului, neînțelesului și nepătrunsului, nici a crede nu mai putem, că fără cel iubit vom pute noi mai departe continua a vieții spinosă cale.

Și totuși morțea este un pas înainte spre fericire. Sufletul, schinteia divină din noi scapă din robia păcatului, se desmărginește din catenele pumnului de pulbere și cenușă, care l’a ținut pentru o clipă locului, dar care totodată prin durerea pămînteană l’a curățit și întărit, ca în puternică aventură să se înalte la Cel dela Care a purces, Care este singurul izvor al fericirii, căci este fericirea însăși.

Și dacă mintea stă locului în fața neînțelesului, inima ne șoptește clar și limpede, că prin mörte nu murim, ci ne renăscem în existență îndoită, lămurită de miserie și nemărginită în dănuire.

În tăptele, ideile și cugetările noastre ne renăscem prin mörte pentru omenime, tot ce am făcut, simțit și cugetat va constitui o verigă neperitoare în imensul lanț al dezvoltării omenesci și va reconstrui în cea mai intimă a noastră amintire chipul iubit al aceluia, pe care credeam pentru un moment a-l fi pierdut cu desăvîrșire, care însă cu atât mai viu și mai plin de ade-

vărata viață va trăi în sufletul nostru fără de mörte.

Dar se va renasce prin mörte sufletul nostru și în economia eternității, din care numai pentru o clipă a eșit, pentru de ași face pelerinajul pămîntean, orînduit de nepătrunsă înțelepciune a Aceluia, care stabilește cursul lumilor, răsăritul sorilor și viața fără de sfîrșit.

Stînd în fața recelui cociug, ori cât de mare ne-ar fi durerea cauzată de apariția pierderii grave ce îndurăm, în cel mai discret unghi al inimei noastre trebuie să simțim, cum încolțesc compensațiunea mîngăitoare și întăritore, ce ne-o dă cunoștința celor eterne.

Nu până acum ai fost, iubite, care ne parăsești, ci de aici în colo vei fi, vecinic în cele vecinice, prin mörte scăpat de cele mortale, lămurit și candid, precum numai iubirea cea mai curată te poate alcătui în amintirea noastră și precum faptele, ideile și cugetările tale ți vor da locul binemeritat în acea viață, care nu cunoșce nici dureri, nici chinuri și necazuri.

Iubitul nostru coleg, veselul și duosul cântăreț, bunul nostru prețin și artistul nostru național, Nichi Popovici a împlinit lungul șir al suferințelor, cari în mod fatal au fost legate de înaltul său geniu.

Născut la 2 Dec. st. v., 1857 la Caransebeș, din familie burgheză fruntașă, și-a primit prima instrucțiune în clasele primare la școala românească și mai tîrziu la cea germană din orașul său natal până la anul 1870, când a trecut pentru continuarea studiilor sale la Lugoj, unde a urmat primele trei clase ale liceului, clasa a patra și a cincea a urmat-o la Timișoara, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 294

La serata acesta a luat parte și dama de onoare a Maj. Sale Reginei, dăma Ben-gescu, căreia au plăcut atât de mult cântările lui Popovici, încât explicând M. Sale Reginei despre talentul lui musical, a doua zi a fost invitat la palat, unde după-ace a cântat 2 cântări, la a treia cântare a avut rara fericire de a fi acompaniat la pian de însăși Regina-poetă.

Cea mai mare satisfacțiune, după multe neajunsuri și supărări câte le îndurat, a aflat-o tocmai în acest moment, și nu odată am avut noi pretenții lui buni ocaziune, de a-i vedea fața radiasă de fericire, când i-se reamintea acest incident al carierei sale artistice.

Cu începutul anului școlar 1887/88 a intrat în serviciu la gimnaziul mare român din Brașov în calitate de profesor de muzică și cântări, unde a rămas până ce gravul morbo după un serviciu de 9 ani a necesitat corpurile administrative ale școlii să-l dimisioneze, și neputându-l pensiona, lipsindu-i un an de serviciu, conform rigidei dispoziții a statului de pensii, i-a dat o escontențare finală.

La anul 1891 a intrat în legăturile tericitei sale căsătorii, binecuvântată cu două fetițe, idoli a tatălui, care prea timpuriu a trecut la cele eterne și cari astăzi în nesciința nevinovăției copilăresci, potoe nici nu știu, că n-au să mai vadă nici când chipul adorat al părintelui, care atât de mult le-a iubit.

Ca profesor a fost Nichi Popovici model. Asediat de iubirea și admirațiunea școlarilor sei, a ridicat și susținut învățământul musical la o înălțime, pe deplin aprepiață de prieten și adversar.

În raportul seu cu școlarii era un adevărat părinte. Purta grija de toate nevoile și necazurile lor. Pe cei săraci și lipsiți îi ajuta cu bani, cu mâncare și cu haine. Datorințele sale de profesor și le-a împlinit cu zel și abnegațiune, ținea lecții extra-ordinare fără nici o remunerațiune, numai ca să ajungă rezultatul corespunzător așteptărilor sale superioare; străduințele sale erau încoronate de cel mai strălucit succes, cântările deveniseră în sinul școlarilor dela școlile medii atât de predilectă, încât afară de corul societății de lectură și de corul bisericesc, fie-care clasă și formase corul seu propriu.

În sinul nostru, între colegi, a fost pururea senin, iubit de toți și iubind pe toți, a fost cheagul convenirilor noastre, fie serioase, fie vesele, încât unde lipsea Nichi, pare că lipsea seva societății; o fineță deosebită îl caracteriza în toate, în privința acesta contactul cu dănsul era o adevărată școală, deopotrivă pentru tineri și bătrâni.

Și când îmi trec prin minte minunatele tale cântări, iubite prietene și coleg, unde voiu afla cuvintele pentru de a exprima fie chiar și palid acea forță a artei împreună cu adâncul sentiment, cu care sciai interpreta cântecul haiducească al poporului nostru, stăcând lacrimi și din cea mai împetită inimă.

Dorul de primăvară al Românului, iubirea pentru verdele codru, când din cobuz cântând, din frunze șuerând, din gură cântând, sau precând trece haiducul cu arma la brâu, rîdînd de poteră, ospătându-se la jăratecul focului, sau restabilind ordinea de drept conturbată prin detentorii ei și ajutând pe cei prigoniți și alungați pentru dreptul lor, cine le-a știut atât de intim, atât de adevărat și totodată simplu, nemeșesugit și nemijlocit exprima prin dulcele accente ale jeluitoriei tale voci, ca și tine iubite, care acum ne părăsesc!

Cântecul tău a amuțit... durerea și-a stors viersul, ne rămân compozițiile tale tot din durere plămuite, probe ale forței tale creatoare. „Earna“, „Hora Dobrugeana“ sunt finele vibrațiuni ale sufletului tău adevărat artistic, simțitor pentru farmecele naturii, simțitor pentru durerile nemului! Dar nu este aici locul și nici nu sunt eu cel chemat a-ți releva după merit creațiunile tale, este numai impresia, redeșteptată prin conștiința pierderii, este ecoul impresiunii adânci ce ne-ai lăsat în suflet celor ce am avut fericirea a te auzi, ascultă și înțelege.

Dar s'a împlinit! Ai desertat până în fund paharul suferințelor și acum reintri în viața cea de veci!

Durerosul adevăr îmbrăcat în mitul despre Prometeu se perpetuează. Ai furat

schinea luminii din cer, ai destăcut omeniei o lume nouă, ai resfirat întinerul și lumină ai răspândit, viață nouă ai deschis, și în schimb, legat ești de stâncă, vulturul prădalnic îți roade dălnic inima, care în noapte se reculege, ca din nou pradă să devină neșpuselor dureri.

Da, este înfiorător, că geniul cu chinurile nemărginite ale trupului seu trebuie să răsplătescă schinea divină, care s'a aprins în dănsul, și pe care omeniei a consacrat-o.

Este lung șirul celor, ce prin țipete fiorose în casa de nebuni încheie viața lor pământină, distinsă prin înalte daruri sufletești.

Bolintineanu, redeșteptătorul gloriei străbune în pepturile românesci, Eminescu, copilul alintat al muselor și vitregul fiu al societății moderne, au sfârșit destinul lor în acel loc al durerii inconșcie, dar înfiorătoare în dimensiuni, din care conducem la ultimul repaos rămășițele trecătoare ale iubitului nostru coleg.

În durere zămislit, prin durere înălțat și ucis de durere — țăta data geniului pe pământ.

E fatal — dar e adevărat, că extraordinarele facultăți prin extraordinare dureri trebuie să rescumpere înalta lor menire.

Nichi Popovici și-a răsplătit pe deplin misiunea.

Și acum iubite, când ne despărțim de rămășițele tale mortale, când alături cu veduiva ta mamă iubită, când alături cu de durere frânta ta soție neconsolată, când alături cu adânc întristatul și nemângăiatul teu frate, alături cu jeluitoria ta soră și nevinovatele tale fetițe depunem o lacrimă ferbinte pe cosciugul tău, luându-ne rămas bun pentru totdeauna, împlinim datoria sacră a iubirii noastre colegiale, fericindu-te, că ai încheiat cu al suferinței robot, avântându-te spre seninele regiuni, cari sufletelor blânde deschise le stau.

Plăcă mare suflet, adorat și iubit de noi, în al căror sin ai trăit și lucrat, adorat și iubit de acei a căror fericire pământeană ai constituit, adorat și iubit de aceia, cari la rațele geniului tău și-au umplut sufletul de căldura binefăcătoare a artei intime, de inimă înălțătoare și dureri alungătoare.

Plăcă și fii fericit, căci suferințele și creațiunile tale pămîntene la fericire te îndreptătesc.

Plăcă... căci țărina-ți va fi ușoară și memoria plină de binecuvântare.

*

Amurgise binisor, pe când dl Branisce și-a terminat magistralul discurs Preoții făcură și cea mai din urmă slujbă asupra mortului, și sieriul cu osămintelee reci ale ordină fermecătorului cântăreț Nichi Popovici, între jalnicele accente ale sfășietorului „In veci pomenirea lui“, fu slobodit în adâncimea mormântului.

Astfel a fost așezat la repaos vecinic trupul rece al artistului Nichi Popovici, al cărui nume va fi pomenit totdeauna cu pietate de cei ce au fost fericiti să-i admire glasul duos, și de mulțimea elevilor săi, pe care din bogatele sale cunoștințe i-a împărțit, și pe care cu miloșa sa mână i-a ajutat și îmbrăcat.

Rin.

O reflexiune.

„Unirea“ răspundând la întimpinarea mea din n. r. 94 al acestui diar, susține și mai departe afirmațiunea desmintită, ba adaugă că „acei oficiali ai „Albinei“, cari nu demult au voit să bage în direcțiune pe un Român, care din întâmplare e greco-catolic“, nu numai au fost amenințați cu cercetare disciplinară, ci au fost și trasi la cercetare disciplinară, și că acest fapt este de notorietate publică așa, că toți oamenii serioși din Sibiu se miră, cum m'am putut eu scobori așa de jos, în cât să-l neg.

N'am ce-i face „Unirei“, dar de nou trebuie să declar, că nici cele afirmate în N. r. 37, nici cele afirmate acum în N. r. 39, cu totă notorietatea publică, la care se provocă, nu sunt adevărate.

Nu este adevărat, că funcționari de ai „Albinei“ ar fi fost amenințați cu cercetare disciplinară, sau că ar fi fost trasi la cercetare disciplinară, „pentru că au voit să bage în direcțiune pe un Român, care din întâmplare e greco-catolic“.

Ci decă este vorba de acei funcționari, cari în prejma adunării generale din Martie au scris în toate părțile după voturi puse la dispozițiunea lor, — și verosimul la acestia țintesc „Unirea“, — atunci ea este, sau i place să fie sedusă cu privire la motivul, din care ar fi putut ei fi amenințați cu cercetare disciplinară.

Cercetarea disciplinară la „Albina“ se face prin o comisiune, compusă din delegatul direcțiunii, directorul executiv și un oficial, actual al comisiunei.

Resultatul unei cercetări disciplinare este: sau achitarea, sau pedepsirea inculpatului.

Desfid pe „Unirea“, carea are pretenția a sci lucruri, cari se petrec la mēsa verde, lucruri, cari nu pot fi menite pentru publicitate — mai bine de cât aceia, cari participă la pertractarea lor — să publice numele persōnelor din cari s'a compus comisiunea încredințată cu cercetarea disciplinară, să publice pedepsa sau achitarea acelor funcționari, împărțită lor în scris sau verbal.

Toate aceste nu le va pute produce, pentru-că n'au existat.

S'au întrebat însă respectivii funcționari, că: ce le-a fost intențiunea?

Er după-ce ei au respuns, că au intenționat să nu mai realégă, sau cu alte cuvinte, să scotă din direcțiune pe un membru vechiu, direcțiunea, fără a ordina contra lor cercetare disciplinară, a luat un conclud general pentru toți funcționarii, în sensul căruia:

„la alegerile membrilor consiliului de direcțiune, acei funcționari, cari sunt și acționari, sunt stăpâni independenți pe voturile lor, nu le este permis direct, să agiteze contra membrilor direcțiunei, sau să procure voturi dela alții în acest scop, sau să îndemne pe alții a vota în contra lor“.

Acu nu este vorba de greco-catolic sau greco-oriental, ci este vorba de ordin și de respectul, care trebuie să-l observe funcționarii ori-cărei instituțiuni față de superioritatea lor. Cel ce părăsesc contrariul, alimentează anarhia, carea în cât privește pe „Albina“ nu poate conveni nici chiar „Unirei“, nici chiar dacă pentru moment ar putea profita din ea vr'un greco-catolic.

Sibiu, 10/22 Sept. 1897.

Parteniu Cosma.

Noutăți.

Studentii din Brașov. Din tristul incident al repozării virtuosului artist român, Nichi Popovici, profesor de muzică la gimnaziul român din Brașov, corpul profesoral a trimis pentru ultimul onor dela actul funebrel al repozatului o delegațiune din sinul seu în persōnele dlor: Dr. V. Branisce, Dr. I. Bunea și N. Bogdan. Societatea de lectură a tinerilor studenți dela școlile noastre medii din Brașov a trimis în delegațiune pe tinerii: Al. Bogdan, I. Comanici, Il. Gonțea și N. Fizeșan din cl. VIII gimnasială, I. Lăpădat și I. Labodă din cl. III. comercială.

Tinerii studenți au fost conduși în corpore de distinsul profesor Dr. V. Branisce și colegii sei la Exelenția Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, care deși sosise abia cu câte-va momente mai nainte din obositorea cale dela sănțirea noiei biserici române din Drăguș, n'a pregetat a primi și împărțesi de părintesca sa binecuvântare arhierescă delegațiunea tinerimei, interesându-se mult de progresul școlilor noastre medii din Brașov.

Domnii profesori au condus apoi tinerii la institutul de credit și economii „Albina“ și societatea comercială „Concordia“. Conducătorii acestor aședeminte: Dl P. Cosma și D. Raț, au oferit tinerilor ocaziune plăcută pentru frumoșe și instructive cunoștințe și experiențe folositoare, în special tinerilor studenți în comerciale. Au cercetat apoi internat și școlă civilă de fete a Asociațiunei, acest institut model de curățenie, ordine și de exemplară creștere morală-românească a fetițelor poporului nostru. Întregul corp didactic în frunte cu directora internatului au făcut onorurile de-

legațiunilor institutelor noastre de învățământ din Brașov.

Membrii delegațiunii studenților la prânț au fost oșpeții „Mesei studenților“ dela „Albina“. distinși de amabila întempinare a dōmnei Maria Cosma, presidenta „Reuniunei femeilor române din Sibiu“, mama conducătoare a „Mesei studenților“, cea mai onbilă instituțiune protectōră a tinerilor strădalnici.

O sentință înțeleptă. Profesorul dela gimnaziul romano-catolic din Brașov, Paal G. s'a căsătorit dīlele trecute, dar în chip demonstrativ numai la starea civilă s'a cumonat. Statul rom. cat. ardelean în ședința sa din 13 a curentei, sub presidența episcopului Majlath a destituit pe numitul profesor din postul său, pentru scandalōsa sa faptă, aducēnd tot odată concludul, de a fi pedepșiți în chipul acesta toți profesorii dela gimnaziile rom.-catolice, cari ar cuteza să urmeze lui Paal dela Brașov.

PARTEA SCIENTIFICA ȘI LITERARA.

I. Löser.

Istoria Agriculturii.

Traducțiune autorizată

de

Un prieten al plugarilor.

(Urmare).

Oieritul era economia principală de vite. Lana o folosesc la trebuințele casnice fără de a o vinde. Obiceiul de a muls oile, îl aflăm deja la Homer. Laptele afară de mâncare îl amestecau cu lapte de capră și făcēu brânză din el. Obiceiul de a da oilor sare era tare lăpșit, căci îl țineau de neapărat de lipsă pentru sănătate și consumare.

Caprele le păscēu în turme pe cōstele și locurile neproductive. Productul principal al lor era laptele, din care se făcēu brânză, care prin uscare se pute păstra timp îndelungat, fără de a se strica; din păr de capră făcēu fringhii, și vestimente dure pentru matrozi.

Albinele domestice le aflăm deja pe timpul lui Hesiod; Homer forte des vorbesce despre ele, ca despre un lucru de toate dīlele. Despre genul lor însă Grecii erau îndolnici.

Cum de folositoare și grabnic s'a desolvat agricultura la Greci, așa de iute s'a apropiat de decadință. Tăierea fără înțeles a pădurilor de preste coline, grămădirăa moșiilor în mânilor puținora, luxul și politica formau cauzele principale ale ruinei agriculturii, precum și a statului.

5. *Agricultura și economia de vite a Romanilor și a Italianilor de astăzi.*

În imperiul roman pe timpul înfloririi ni se arată o iconă completă despre o agromonie bine dezvoltată; acesta a provenit din înțelegerea cea bună, care sute de ani a stat întru ajutor sporirii și buneii griji a agromoniei. Legislațiunea asigura proprietatea și susținea moralitatea. Religiunea guverna acțiunile poporului și iubirea de patrie și gloria merse cu iubirea de natură și viața dela țera mână în mână ca două surori. Nobili cetățeni ca Cincinatus lăsau plugul, când îi chema patria, se înturnau țăra modești la el, după ce a fost scăpată țera din mânilor inamicului. Marcus Portius Cato în imbulzēla politiceii, a scris o interesanta broșură despre lucrarea pământului și își lucră moșia părintescă ca o condițiune impusă unui adevărat cetățen. Și alții, mulți scriitori au scris despre agromonie. Poeții laudau fericirea vieții agromonice și mulți tribuni și nobili se năsuau după renumele unui bun agromon.

Lucrarea și gunoirea pământului era excelentă, și fructele erau bine reprezentate. Cultivarea nutrețului forma un însemnat punct din agromonie. Unelte bune îi ajutau la lucrarea pământului, care se lucra cu mare grija la ogor. Udarea liveților cu apă sau irigațiunea era de minune bună, și la scurgerea apei se folosēu de un fel de canaluri acoperite. Împărțirea pământului era regulată deja. Administrarea moșiilor era de modulat și regulată până la cea din urmă parte.

(Va urma).

Nr. 302/897

[184] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din Măgina, tractul protopresbiterat al Albei-Iulia, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor subșterne suplicile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Alba-Iulia, 27 August 1897.

Petru Popovici,
adm. prot.

Nr. 42.

[185] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna Curtuius protopresbiterat Cetatea de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc sunt: salariu anual 300 fl. din cari 150 fl. dela popor prin repartitie, ér 150 fl. dela stat, cuartir în edificiul școlei, folosirea grădinei școlare în mărime de 909□ și o jumătate de vatră lemne pentru încălzitul școlei și a locuinței învățătorului, ce se dă regulat în tot anul din pădurea urbarialistilor.

Concurenții au a-și așterne cere-rile concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiterat tractual prin poșta ultima K. Monostor, având tot odată datorința a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserica din comună spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Oficiul parochial al comunei Curtuius în conțelegere cu comitetul parochial.

Curtuius, la 24 August 1897.

Georgiu Pasca, Ioan Contin,
președinte. episcop.

Nr. 330/897.

Veșut și aflat în ordine.

Fănațe, la 26 August 1897.

Teodor Șovrea,
adm. protopresb.

Nr. 411/897.

[170] 3-3

Concurs repetit

Neinsinuându-se în urma primului concurs nici un candidat la parochia de clasa III-a Gusu, protopresbiteratul Mercurei, prin acesta se deschide din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Dotățiunea împreună cu acest post este în venite sigure 333 fl. 80 cr.

Reflecții la acest post sunt avisați a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Informațiuni mai de aproape se pot lua dela președintele comitetului parochial sau dela oficiul protopresbiterat.

Dela concurenți se așteptă a se prezenta în o Duminică sau sâmbătă la biserică, pe lângă observarea dispoziției §-lui 18 din „Regulamentul pentru parochii” spre a-și arăta desteritate în cântări și tipic, respective pentru a celebra și cuvânta.

Mercurea, la 6 August 1897.

Oficiul protopresb. gr. or. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 709/1897.

[177] 3-3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor de învățători din comunele de mai jos din protopresbiteratului Sibiiului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Tălmăcel, două posturi a 300 fl. salariu anual, relut de cuartir și lemne 10 fl. la unul.

2. Turnișor, salariu anual 300 fl., cuartir în edificiul școlei și trei stângini de lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vr'unul din posturile vacante, având a conduce și cântările bisericesci, vor avé a se prezenta în vr'una din Dumineci ori sâmbăți în comună spre a-și documenta desteritatea.

Suplicile concursuale instruite în sensul normelor din vigoare, se se adreseze la subscrisul oficiu protopresbiterat în termenul deschis

Sibiiu, 25 August 1897.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresb.

Ad. Nr. 99/1897.

[80] 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de învățătoriu primariu la școala noastră din Șona, protopresbiteratului Făgărașului, se escrie prin acesta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a., cuartir liber și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne suplicile lor instruite conform legii în termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterat.

Făgăraș, 18 August 1897.

Oficiul protop. gr.-or. al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iuliu Dan,
protopop.

Ad. Nr. pp. 598/897

[157] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale gr.-or. rom. din comunele mai jos enumerate a protopresbiteratului Clușului, prin acesta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Agribiciu, 2. Apahida, 3. Băreii, 4. Bedeciu, 5. Butene, 6. Călatamare, 7. Călățele, 8. Călian, 9. Cara, 10. Geaca, 11. Mănăsturul român, 12. Muntele-rece, 13. Panic, 14. Sebeșul-mare, 15. Someșfalău, — toate dotate cu salariu anual de câte 300 fl., cuartir cu grădina de legumi și lemne de foc.

Concurenții au a-și așterne cere-rile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, până la termenul susindicat, și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică sau sâmbătă la biserică din comună, la care au competat, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Învățătorul ales va fi dator, ca în Dumineci și sâmbăți la utrenie să cânte în strană, ér la liturghie să conducă corul elevilor.

Pricepătorii de muzică vor fi preferiți, și vor fi remunerați, dacă vor compune cor cu adulți.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluș, 30 Iuliu 1897.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 517/897.

[186] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratului tractului gr. ort. al Hațegului, prin acesta se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

1. Valea Sângeorgiului-Grid, școlă cu sistem ambulant, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

2. Nădăstia superioară, cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

3. Booz-Zlaști, școlă ambu-

lantă, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite cu documentele de lipsă și recerute în normele în vigoare până la termenul amintit mai sus la oficiul protopresbiterat subscris — în Petroșeni.

Petroșeni, la 26 August 1897.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram Stanca,
adm. ppresb.

Comande făcute prin poșta se execută imediat cu cea mai mare acuratețe.

Raport expres!

Am onore a aduce la cunoștința P. T. public, că mi-au sosit în „prăvălia mea englezescă”, strada Cisnădiei Nr. 27, novitățile procurate din străinătate și anume: **jachete de copile și dămine, ronduri și capes, blane, Thibet, Peluche și gulere de stoffe englezesci paltone de fetițe și franțuzesci, bunzi de călătorie și de stradă.** Tote acestea le ofer On. public confecționate după ultima modă și pe lângă cele mai favorabile prețuri de concurență.

Cred deci că ăce în propriul interes al On. public, a se convinge cât mai curând de noul mele întreprinderi.

Rugându-Vă pentru binevoitoriul sprigin și asigurându-Vă de serviciu prompt și real, semnez

cu distinsă stimă:

Michael Braun,

[183] 4-10

Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 27.

Comande făcute prin poșta se execută imediat cu cea mai mare acuratețe.

„ARDELEANA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000.

Circulație anuală: fl. 3.000.000.

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1. acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4. cumpără și vinde mărfuri și produse;
2. primesce depuneri dela particulari cu 5 și cu 5½, ér dela corporațiuni culturale cu 6%;	5. arăndeză și exarăndeză realități;
3. cumpără și vinde realități;	6. cumpără și vinde efecte publice;
	7. mijloacesce operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

La institut se mai află 500 acții proprii, puse în vindere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68/1897.

Ori-ce afacere se pôte rezolva și informări se pot lua verbal în biurolul institutului, ér în scris prin corespondență.

Orăștie, în Maiu 1897.

[73] 11-12

Direcțiunea.**Avis!**

Domnilor învățători și directori de școle le recomandăm depositul nostru de **charte geografice** aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

Charta Ungariei de părete	fl. 5.75
„ Austro-Ungariei de părete	„ 5.75
„ Europei de părete	„ 6.—
„ Asiei de părete	„ 9.—
„ America de Nord de părete	„ 7.—
Apoi singuratică comitate din Ungaria	„ 10—15
„ Ungaria, ediț. format mică	„ 15

Asemenea oferim tot felul de recuise pentru școlă: ceruse (Hardt-muth), cerneli (Leonhardi), pene (Kuhn & Comp.) etc.

Librăria Tipografiei archidieceesane.